

Tribiwnlys Eiddo Preswyl Cymru Adroddiad Blynyddol Safonau'r Gymraeg

Ebrill 2024 – Mawrth 2025

**Y Tribiwnlys Eiddo Preswyl
Residential Property Tribunal**

Cynnwys

Rhagair	3
Trefniadau Goruchwyllo Cydymffurfiaeth	4
Asesu Cydymffurfiaeth	4
Adrodd ar waith a wnaed yn 2024-2025	6
Gwaith sydd i ddod 2025-2026	7

Rhagair

Dyma nawfed adroddiad blynyddol Tribiwnlys Eiddo Preswyl Cymru ("y Tribiwnlys") ar ei gydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg ers i'r Safonau ddod i rym ar 30 Mawrth 2017. Mae'r adroddiad hwn yn canolbwyntio ar y cyfnod 1 Ebrill 2024 i 31 Mawrth 2025.

Mae dwy ran i'r Tribiwnlys, sef yr ysgrifenyddiaeth a'r Aelodau. Mae'r ddwy ran yn gweithio gyda'i gilydd, yn ystod y broses apelio a hawlio, gan wneud tasgau gwahanol. Yr aelodau yw:

- Llywydd y Tribiwnlys, hynny yw, yr arweinydd barnwrol;
- Is-lywydd;
- Cadeiryddion sy'n gyfreithwyr;
- Aelodau proffesiynol sy'n syrfewyr siartredig;
- Aelodau lleigg.

Mae'r Tribiwnlys, ei aelodau a'i benderfyniadau yn annibynnol ar y Llywodraeth. Mae aelodaeth y Tribiwnlys yn cynnwys 19 aelod cyfreithiol, 8 syrfewr a 7 aelod lleigg. O'r rhain, mae gan y Tribiwnlys 6 aelod (3 aelod cyfreithiol, 2 syrfewr ac un aelod lleigg) sydd â sgiliau Cymraeg cryf, a gall y Tribiwnlys gynnwll panel llawn (hynny yw, cadeirydd cyfreithiol, aelod proffesiynol ac aelod lleigg) a all glywed a chynnal gwrandawriad llawn drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae Llywydd y Tribiwnlys yn siaradwr Cymraeg rhugl.

Mae'r ysgrifenyddiaeth yn gyfrifol am weinyddu tribiwnlysoedd ac yn ymdrin â phob ymholiad ffôn a phob ymholiad ysgrifenedig. Gweision sifil yw'r rhain a gyflogir gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn rhan o Uned Tribiwnlysoedd Cymru, sy'n gyfrifol am weinyddu chwe thribiwnlys datganoledig ledled Cymru. Mae gan dîm yr ysgrifenyddiaeth ddau aelod sy'n rhugl yn y Gymraeg, yn ogystal â'r Uwch Reolwr Gweithrediadau a Phennaeth Tribiwnlysoedd Cymru sydd ill dau hefyd yn rhugl.

Dyddiad cyhoeddi: 30/09/2025

Manylion cyswllt ar gyfer ymholiadau: rpt@llyw.cymru

Trefniadau Goruchwyllo Cydymffurfiaeth

Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn wedi'i baratoi gan Uned Tribiwnlysoedd Cymru ac mae wedi'i gymeradwyo gan Lywydd y Tribiwnlys Eiddo Preswyl.

Mae'r Adroddiad Blynyddol hwn yn ymddangos ar wefan y Tribiwnlys ac mae Comisiynydd y Gymraeg wedi cael gwybod ei fod wedi'i gyhoeddi.

Asesu Cydymffurfiaeth

Safonau Cyflenwi Gwasanaethau

Mae'r Tribiwnlys yn sicrhau cydymffurfiaeth â'r safonau cyflenwi gwasanaethau drwy'r camau canlynol:

- Rhoi canllawiau i staff ar sut i ymateb i ohebiaeth, ateb y ffôn ac ateb negeseuon e-bost.
- Darparu templedi ar gyfer llythyrau sy'n cynnig cyfle i ddefnyddwyr y Tribiwnlys gael gohebiaeth yn Gymraeg. Mae llythyrau a negeseuon e-bost oddi wrth y Tribiwnlys hefyd yn cynnwys brawddeg safonol yn datgan bod gohebiaeth yn cael ei chroesawu yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.
- Mae'r holl ddogfennau a gynhyrchir ar gyfer y cyhoedd ar gael yn Gymraeg ac yn Saesneg, gan gynnwys ffurflenni cais a dogfennau canllaw. Mae fersiynau Saesneg y dogfennau a'r ffurflenni a gynhyrchir gan y Tribiwnlys hefyd yn cynnwys brawddeg safonol sy'n datgan eu bod ar gael yn y Gymraeg, ac y gall y cyhoedd gyflwyno gwybodaeth i'r Tribiwnlys yn y Gymraeg.
- O fis Mawrth 2024, mae cwestiwn dewis iaith newydd wedi'i gynnwys yn y ffurflenni, ac ail gwestiwn nad yw'n orfodol yn gofyn "Os ydych chi'n gallu siarad Cymraeg ac wedi nodi Saesneg fel eich dewis iaith, oes yna reswm penodol pam eich bod wedi dewis cyfarthrebu yn Saesneg?".
- Sicrhau bod pawb yn deall bod darpariaeth ar gyfer cynnal gwrandawiadau yn Gymraeg ac y gall unrhyw un sy'n bresennol ddefnyddio'r Gymraeg mewn gwrandawiad.
- Mae pob tudalen o'n gwefan ar gael yn Gymraeg a Saesneg.
- Mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio system ffôn drwy Microsoft Teams. Mae'r Tribiwnlys yn defnyddio'r system hon i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â safonau 8 a 9 drwy sicrhau y bydd gan ddefnyddwyr y Tribiwnlys yr opsiwn o bwyso 1 i siarad ag aelod o'r tîm yn Gymraeg a phwyso 2 i siarad ag aelod o'r tîm yn Saesneg.

Defnyddio ein gwasanaethau yn 2024-2025

Cyfanswm y ceisiadau a ddaeth i law	112
Nifer y ceisiadau a gafodd eu prosesu yn Gymraeg	0
Cyfanswm y gwrandawiadau a gynhelir	48
Nifer y gwrandawiadau a gynhaliwyd yn Gymraeg	0

Gwefannau

Nodir isod ddadansoddiad o faint o weithiau yr ymwelwyd â thudalen hafan Gymraeg a Saesneg y Tribiwnlys Eiddo Preswyl Cymru rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025.

	Saesneg	Cymraeg	Cyfanswm
Nifer yr ymweliadau â'r dudalen	12,380	137	12,517

Safonau Llundio Polisi

Mae'r Tribiwnlys yn arfer ei swyddogaethau statudol yn unol â'r ddeddfwriaeth sy'n ei lywodraethu. Nid yw o fewn cylch gwaith y Tribiwnlys i ddatblygu polisi. Er hynny, rydym yn ystyried effaith ein penderfyniadau gweithredol ar ddarpariaeth ein gwasanaethau yn Gymraeg.

Safonau Cadw Cofnodion

Mae Hysbysiad Cydymffurfio'r Tribiwnlys (sy'n manylu ar y Safonau Cyflenwi Gwasanaethau, Llundio Polisi a Chadw Cofnodion y mae'n rhaid i'r Tribiwnlys gydymffurfio â hwy) wedi'i gyhoeddi ar wefan y Tribiwnlys: www.tribiwnlyseiddopreswyl.llyw.cymru/sites/residentialproperty/files/2019-01/welsh-lang-compliance-notice-cy.pdf.

Rydym yn cadw cofnod o nifer y cwynion a ddaw i law, os oes rhai, sy'n ymwneud â chydymffurfio â'r Safonau.

Cwynion

Ni chafwyd unrhyw gwynion mewn perthynas â gweithredu'r Safonau yn ystod y cyfnod adrodd.

Adrodd ar waith a wnaed yn 2024-2025

	Cam Gweithredu	Cynnydd
1.	Meithrin cysylltiadau â defnyddwyr gwasanaethau i nodi'r hyn sy'n eu rhwystro rhag rhyngweithio â'r Tribiwnlysoedd drwy gyfrwng y Gymraeg.	Parhau i gyflawni'r amcan. Mae'r broses wedi'i chynllunio i gasglu gwybodaeth gan ddefnyddwyr, ac mae'r holl ffurflenni cais yn gofyn i ymgeiswyr sy'n siarad Cymraeg ac sydd heb ddewis rhyngweithio yn Gymraeg â'r Tribiwnlys nodi eu rhesymau am beidio â gwneud hynny. Casglwyd data o fis Mawrth 2024. Mae'r data a gesglir yn cael eu cyflwyno mewn adroddiad i Arweinwyr Barnwrol bob chwarter. Nid oes digon o wybodaeth wedi'i chasglu eto i gynnal dadansoddiad boddhaol. Byddwn yn parhau i gasglu data a fydd yn cael eu dadansoddi cyn gynted ag y bydd digon o ddata wedi'u casglu gan ddefnyddwyr gwasanaethau.
2.	Nodi gwelliannau y gellir eu gwneud a'u rhoi ar waith yn ystod 2024-25 i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn ein Tribiwnlysoedd.	Parhau i gyflawni'r amcan. Rydym wedi nodi gwelliannau y gellir eu gwneud i'r wefan a fydd yn galluogi hyrwyddo'r Gymraeg. Rydym yn gweithio gyda'n hadran TG ar hyn o bryd i weithredu'r gwelliannau hynny.
3.	Asesu cydymffurfiaeth y Tribiwnlys â Safonau'r Gymraeg yn erbyn llinell sylfaen a sefydlwyd yn 2023-24.	Amcan wedi'i gwblhau. Ni nodwyd unrhyw faterion sylfaenol wrth asesu canlyniadau'r hunanasesiad ar gydymffurfiaeth staff â Safonau'r Gymraeg. Caiff hunanasesiad pellach ei gynnal yn 2025-26.
4.	Paratoi Dogfen sy'n amlinellu gofynion Safonau'r Gymraeg i'w rhannu â holl Aelodau'r Tribiwnlys.	Parhau i gyflawni'r amcan. Mae'r Ddogfen wedi'i pharatoi a bydd yn cael ei dosbarthu i holl Ddeiliaid Swyddi Barnwrol yn ystod 2025-26.

Gwaith sydd i ddod 2025-2026

- Asesu cydymffurfiaeth Staff y Tribiwnlys â safonau'r Gymraeg drwy gwblhau hunanasesiad.
- Diweddarau'r asesiad o sgiliau Cymraeg Deiliaid Swyddi Barnwrol.
- Dosbarthu Dogfen sy'n amlinellu gofynion Safonau'r Gymraeg i bob Deiliad Swydd Farnwrol.
- Nodi gwelliannau pellach y gellir eu gwneud a'u rhoi ar waith yn ystod 2025-26 i adeiladu ar y cynnydd a wnaed wrth hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y Tribiwnlys.